

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2952/2022
28.03.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босилковића, председника већа Бранке Дражић, Драгане Бољевић, Зорице Булајић и Радославе Мађаров чланова већа, у парници тужила АА из ..., ББ из ..., ВВ из ... и ГГ из ..., чији је пуномоћник Јелена Вуковић адвокат из ..., против туженог Института за онкологију Војводине из Сремска Каменица, чији је пуномоћник Оливер Зељевић адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2512/22 од 08.06.2022. године, на седници одржаној 28.03.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2512/22 од 08.06.2022. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2512/22 од 08.06.2022. године и пресуда Основног суда у Новом Саду П1 1466/2021 од 22.03.2022. године у ставу другом, трећем, четвртном, петом, шестом, седмом, осмом, деветом, и десетом изреке, тако што се **ОДБИЈА** тужбени захтев тужила којим су тражиле да се обавезе тужени да за период од 01.04.2018. до 31.03.2021. године исплати: тужили АА на име накнаде трошкова за исхрану у току рада 101.469,75 динара са затезном каматом од 04.12.2021. године до исплате, као и 20.370,07 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 03.12.2021. године и на име регреса за коришћење годишњег одмора 83.692,22 динара са затезном каматом од 04.12.2021. године до исплате и 16.361,42 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 03.12.2021. године; тужили ББ на име накнаде трошкова за исхрану у току рада 84.821,00 динара са законском затезном каматом од 04.12.2021. године до исплате и 15.935,54 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 03.12.2021. године и на име регреса за коришћење годишњег одмора 83.692,22 динара са затезном каматом од 04.12.2021. године до исплате и 16.361,42 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 03.12.2021. године; тужили ВВ на име накнаде трошкова за исхрану у току рада 109.005,50 динара са законском затезном каматом од 04.12.2021. године до исплате и 21.911,83 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 03.12.2021. године и на име регреса за коришћење годишњег одмора 83.692,22 динара са законском затезном каматом од 04.12.2021. године до исплате и 16.361,42 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 03.12.2021. године и

тужиљи ГГ на име накнаде трошкова за исхрану у току рада 70.450,50 динара са законском затезном каматом од 04.12.2021. године до исплате и 12.630,48 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 03.12.2021. године и на име регреса за коришћење годишњег одмора 83.692,22 динара са затезном каматом од 04.12.2021. године до исплате и 16.361,42 динара, на име затезне камате обрачунате од доспелости до 03.12.2021. године, као и да тужиљама накнади трошкове парничног поступка, као неоснован.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужиље да на једнаке делове на име трошкова целог поступка, исплате туженој 335.563,48 динара, у року од 15 дана од достављања преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2512/22 од 08.06.2022. године одбијена је жалба тужене и потврђена пресуда Основног суда у Новом Саду П1 1466/21 од 22.03.2022. године, којом је усвојен тужбени захтев и обавезана тужена да тужиљама за период од 01.04.2018. до 31.03.2021. године, на име накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора исплати појединачно одређене износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате, као и износе обрачунате затезне камате од доспелости сваког појединачног износа до 03.12.2021. године и да им накнади трошкове парничног поступка у укупном износу од 258.920,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, с предлогом су да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној, у смислу одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку.

По оцени Врховног суда, испуњени су услови за одлучивање о посебној ревизији туженог јер је у одлукама ревизијског суда изражен супротан став о праву запослених у јавним службама, као корисницима буџетских средстава, на исплату накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, због чега је на основу одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20) одлучено као у ставу првом изреке.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом одредбе члана 408. ЗПП и утврдио да је ревизија туженог основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиље су у радном односу код туженог на радном месту ..., са коефицијентом зараде од 6,83. У спорном периоду од 01.04.2018. до 31.03.2021. године тужени је обрачунавао и исплаћивао тужиљама плату на тај начин што је коефицијент њиховог радног места множио са основицом коју објављује Влада РС, након чега би добијени износ упоређивао са минималном зарадом, те уколико би тако добијени производ био нижи од износа минималне зараде тужени је вршио допуну плате до висине минималне зараде. У листама за обрачун плате тужиља

није посебно исказана накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. У недостатку параметара за обрачун тражених трошкова, њихов обрачун извршен је вештачењем, применом најповољнијих критеријума у тренутно важећим ПКУ РС, према којима је накнада трошкова за исхрану одређена у износу од 250,00 динара бруто дневно а накнада трошкова за регрес у висини од 1/12 минималне зараде на месечном нивоу. Висина постављеног тужбеног захтева тужиља утврђена је у складу са налазом и мишљењем судског вештака економско-финансијске струке.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су тужбени захтев усвојили и туженог обавезали да тужиљама исплати накнаду трошкова за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора утврђен вештачењем, са припадајућом каматом обрачунатом од доспелости до 3.12.2021.године, јер су закључили да у износу минималне зараде по дефиницији из члана 111. Закона о радне могу да буду садржане предметне накнаде трошкова, независно од чињенице што је одредбом члана 4. став 1. Закона о платама у државним органима, јавним службама прописано да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а став 2. истог члана да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. По мишљењу нижестепених судова, у ситуацији када је тужена исплаћивала минималну зараду следи да тужиљама није исплаћена накнада трошкова за топли оброк и регрес, па је тужена дужна да им ту накнаду исплати у износу утврђеном вештачењем, правном аналогијом према критеријумима у упоредним важећим Колективним уговорима у Републици Србији за предузећа која се финансирају из буџета, који су били важећи у истом временском периоду на који се односи и предметно потраживање тужиља.

Врховни суд налази да су нижестепени судови погрешно применили материјално право.

Одредбом члана 1. Закона о јавним службама („Службени гласник РС“ бр. 42/91 ... 83/14) прописано је да се јавном службом у смислу овог закона сматрају установе, предузећа и други облици организовања утврђени законом, који обављају делатност односно послове којима се обезбеђује остваривање права грађана, односно задовољавање потреба грађана и организација, као и остваривање другог законом утврђеног интереса у одређеним областима.

Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 86/19), прописује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3.). Одредбом члана 3. став 1. тог закона прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије. На основу одредбе члана 4. став 1. истог закона прописано је да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а став 2. истог члана закона да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Посебан Колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“ број 106/18), одредбом члана 90. одређује елементе за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плата, коефицијента са којим се множи основица, додатка на плату, обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата и дела плате по основу радног учинка, у складу са законом (став 2.), а основна плата припада запосленом који ради пуно радно време или радно време које се сматра пуним радним временом (став 3.).

Одредба члана 91. Посебног Колективног уговора за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“ број 96/19 и 58/19) одређује елементе за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плата, коефицијента са којим се множи основица, додатака на плату, обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата, и дела плате по основу радног учинка, у складу са законом (став 2.), а основна плата припада запосленом који ради пуно радно време или радно време које се сматра пуним радним временом (став 3.).

Законом о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 75/14), одредбом члана 118. став 1. прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду, између осталог и за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин (тачка 5.) и за регрес за коришћење годишњег одмора (тачка 6), а према ставу 2. тог члана висина трошкова из става 1. тачка 5. овог члана мора бити изражена у новцу. Одредбе Закона о раду примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено, на основу одредбе члана 2. став 2. тог закона.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 2. став 1. тачка 13. Уредбе, утврђени су коефицијенти за обрачун исплата запослених из члана 1. те Уредбе, који се примењују на запослене здравственим установама.

Врховни суд је става да запослени којима се плате исплаћују у висини вредности минималне зараде у јавним службама, као корисницима буџетских средстава, остварују право на накнаду трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора по основу рада применом коефицијента за обрачун и исплату плата, у којем је садржан додаток на име тих накнада и саставни је део коефицијента за сваког запосленог.

У конкретном случају, тужиле су запослене у здравственој установи па се на утврђивање и обрачун њихове плате, као и накнада и додатака по основу рада, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супсидијерна примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорности запослених нису другачије уређени. Како је одредбом члана 4. став 2. Закона о платама у државним

органима и јавним службама прописано да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, следи да та одредба посебног закона искључује примену одредаба члана 118. став 1. тач. 5) и б) Закона о раду, као и да посебним колективним уговорима за запослене у јавним службама није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора. То право није предвиђено ни Посебним колективним уговором за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“ број 106/18), као ни Посебним колективним уговором за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“ број 96/19 и 58/19), нити претходно важећим Посебним колективним уговором из 2010. године. С обзиром на то да је накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора у утуженом периоду тужилама исплаћивана кроз коефицијент за обрачун њихове плате, тужилама не припада право на додатну исплату накнаде ових трошкова коју тужбом потражује, без обзира на чињеницу да им је плата исплаћивана у висини минималне зараде.

Из изложених разлога, Врховни суд је одлуку као у ставу другом изреке донео применом одредбе члана 416. став 1. Закона о парничном поступку.

Тужена је успела у поступку по ревизији па јој, на основу одредбе члана 165. став 2. у вези члана 153. став 1. и 154. Закона о парничном поступку припадају трошкови целог поступка, у складу са Таксеном и Тарифом о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката и то на име заступање адвоката на два одржана рочишта у износу од по 10.500,00 динара, једном неодржаном рочишту износ од 6.000,00 динара састав одговора на тужбу у износу од 9.000,00 динара, три образложена поднеска износ од по 9.000,00 динара, за састав жалбе и ревизије у износу од по 18.000,00 динара и на име судских такси на жалбу и одлуку по жалби за тужилу износ од по 34.765,87 динара и ревизију и одлуку по ревизији износ од 69.531,74 динара и 97.500,00 динара, због чега је одлучено као у ставу трећем изреке.

**Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић